Nieuwsbrief Migratie regio Brabant Noord

Nr. 02 - Juli 2023

In mei is de eerste Nieuwsbrief Migratie gedeeld met college en burgemeesters. Deze tweede nieuwsbrief informeert burgemeesters, colleges en gemeenteraden van de gemeenten van de regio Brabant Noord over de landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen ten aanzien van de vraagstukken asiel- en Oekraïne opvang en huisvesting vergunninghouders.

Landelijke ontwikkelingen

Door de aanhoudende hoge instroom van migranten en de beperkte mogelijkheden tot uitstroom staat de migratieketen nog steeds onder grote druk. Een eenvoudige structurele oplossing is er vooralsnog niet. Op vrijdag 7 juli is het Kabinet gevallen nadat er geen akkoord was over de asielmaatregelen. De kans is daarmee aanwezig dat de spreidingswet controversieel wordt verklaard.

Hieronder geven we een beschrijving van de landelijke ontwikkelingen op het gebied van asiel- en Oekraïne-opvang en huisvesting vergunninghouders.

- Oekraïne-opvang

  De instroom van Oekraïners stagneert enigszins. Ondanks de aanhoudende oorlog en gevechten blijft de instroom van Oekraïners relatief laag. De landelijke opgave voor de opvang van Oekraïners blijft voor dit jaar ongewijzigd[1].
  De derdelanders op Oekraïne-locaties hebben een brief ontvangen waarin zij de keuze krijgen voorgelegd om terug te keren naar hun land van herkomst of zich aan te melden voor een vergunningsprocedure in Ter Apel. Het Ministerie werkt momenteel aan een handelingsperspectief voor de groep derdelanders die na 4 september nog op de opvanglocatie verblijft.
  De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) is verlengd van 4 maart 2023 naar 4 maart 2024. Dit betekent dat Oekraïense vluchtelingen ten minste tot die datum binnen Europa beschermd worden en opvang aangeboden wordt onder de huidige regelingen. De RTB kan met nog een jaar, tot 4 maart 2025, verlengd worden[2].
  Verwacht wordt dat een deel van de Oekraïners zodanig zijn ingeburgerd dat zij na de oorlog willen blijven.

- Asielopvang
  Er komen landelijk nog steeds meer asielzoekers binnen dan het aantal plekken dat beschikbaar is. Voor 1 juli zijn nog 1500 plekken nodig om Ter Apel te ontlasten.
  Op 6 juni jl. heeft de Staatssecretaris in een brief aan Commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders en corporatiebestuurders aangegeven op zoek te zijn naar 3 à 4 voorportaallocaties van ieder 500 plekken, waar asielzoekers na aankomst worden geïdentificeerd en geregistreerd. Kleinere opvanglocaties worden mogelijk. Vanwege de hoge instroom van mannen en AMV-ers is het niet wenselijk dat gemeenten zelf groepen asielzoekers selecteren voor opvanglocaties.
  Het Nidos en het COA heeft de colleges, de Provinciale Regietafels (PRT's) en de Regionale Regie Tafels (RRT's) aangeschreven[3] met het verzoek tot versnelling van de opgave voor opvang voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV-ers) en alleenstaande minderjarige jongeren die onder voogdij van het Nidos staan. AMV-ers vallen onder asielzoekers. Nidos-jongeren tellen mee met de vergunninghouders.

[1] Brief opgave noodopvang Oekrainse vluchtelingen Min V&J dd 20 juni
[2] Verzamelbrief opvang Oekraine dd 14 april
[3] Brief Nidos en COA dd 27 juni

Begin juni is politiek akkoord bereikt over het aanscherpen van het internationale asielbeleid. De onderhandelingen met het Europees Parlement over de uitwerking kunnen tot volgend voorjaar duren. Het gaat wel nog even duren voordat de effecten hiervan gemerkt worden. Het Veiligheidsberaad heeft aangedrongen op een structurele oplossing voor de tekorten aan opvangplekken en huisvesting van statushouders. Veiligheidsregio's zullen per 1 juli niet meer ingezet worden voor de tijdelijke opvang van asielzoekers. De Crisisnoodopvanglocaties die na 1 juli nog open zijn, zijn in beheer van de gemeente of het COA.

- Huisvesting vergunninghouders
  De opgave voor het tweede deel van 2023 is verhoogd. Voor 2024 wordt opnieuw een verhoging verwacht. Om de opvanglocaties te ontlasten wordt nu per Provincie gekeken naar mogelijkheden om ten minste 1 doorstroomlocatie te realiseren voor vergunninghouders (500-1500 plekken)[4].
  Het Kabinet heeft vanaf 3 juli een financiële regeling beschikbaar dat gebruikt kan worden voor het aanpassen van woningen voor grote gezinnen[5].

Uitvoering Regioplan

De afspraken op het gebied van asielopvang en huisvesting statushouders worden niet gerealiseerd. Op korte termijn is geen (structurele) oplossing voor handen waardoor tijdelijke opvang in de vorm van CNO's nodig blijft.

Staatssecretaris van der Burg heeft tijdens een bezoek aan de PRT van Brabant aangegeven tot de aantreding van het nieuwe Kabinet demissionair te zijn. De afspraken zoals vastgelegd in het Regioplan blijven voor dit jaar van kracht.

- Oekraïne-opvang
  Binnen de regio verloopt de oplevering van opvangplekken van Oekraïners volgens de planning van het Regioplan. Medio juli wordt zelfs een extra locatie van 120 Oekraïners geopend binnen de regio. Daarmee wordt meer gerealiseerd dan in het Regioplan is opgenomen.
- Asielopvang
  Binnen de regio is het nog niet gelukt om nieuwe noodopvanglocaties te openen. Hierdoor lopen we momenteel ruim 300 opvangplekken achter op de afspraken in het Regioplan. Om de vluchtelingen toch op te kunnen vangen in de regio heeft Oss en Meierijstad samen 240 opvangplekken in hoogwaardige en duurzame crisisnoodopvanglocaties gecreëerd. Zij blijven open totdat er in de regio voldoende Noodopvang- en AZC-plekken zijn (uiterlijk 1 januari 2024). Maashorst heeft aangekondigd vanaf 1 oktober een locatie voor 300 asielzoekers beschikbaar te hebben. Bernheze, Sint-Michielsgestel en 's-Hertogenbosch zijn nog in gesprek met locaties. Procedures werken vertragend en onderhandelingen met vastgoed- en locatie-eigenaren verlopen moeizaam. Dit geldt voor zowel de locaties van de noodopvang als de AZC, waardoor gemeenten meerdere opties moeten overwegen om alsnog aan de afspraken te kunnen voldoen.
- Huisvesting vergunninghouders
  De realisatie van deze plekken is zowel landelijk als binnen de regio een groot zorgpunt. Dankzij de extra inspanningen van een aantal gemeenten op hun taakstelling loopt de regio in totaal 15 % nu achter op de taakstelling. Wat de realisatie van de taakstelling echter belemmert is veelal de praktische uitvoering van procedures en regelgeving, maar ook is er soms sprake van matchingsproblemen vanuit het COA. Voor het tweede deel van 2023 is de

[4] Brief Staatssecretaris aan Commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders en corporatiebestuurders dd 6 juni
[5] https://www.volkshuisvestingnederland.nl/actueel/nieuws/2023/06/09/opening-regeling-huisvesting-grote-gezinnen-vergunninghouders-4-miljoen-per-jaar-beschikbaar

regionale opgave verhoogd met 231 huisvestingsplekken naar 1031. De verwachting is dat de gemeenten de verhoogde taakstelling niet gaan behalen.

Regionale ondersteuning

De afspraken in het Regioplan zijn leidend voor het migratiebeleid in de regio. De ontwikkelingen op dit thema worden bijgehouden en er worden acties en besluiten genomen ten behoeve van de voortgang. Regionaal ziet het RRT hierop toe. De samenstelling van het RRT is:

- Kees van Rooij (voorzitter, lid tijdelijke commissie Asiel en Migratie van de VNG, burgemeester Meijerijstad)
- Han Looijen (lid PRT en burgemeester Sint-Michielsgestel)
- Rik Compagne (lid PRT, POHO Wonen en Zorg en Welzijn en wethouder gemeente Meierijstad)
- Thijs van Kessel (POHO Zorg en Welzijn, Inburgering en Opvang en wethouder gemeente Oss)
- Maarten Everling (lid tijdelijke commissie Asiel en Migratie van de VNG en wethouder Bernheze)
- Harrie Timmermans (lid HPRT, coördinerend gemeentesecretaris en gemeentesecretaris gemeente Heusden)
- Marie-Louise van Schaijk (directeur Veiligheidsregio Brabant Noord)
- Claudia van Megen (regionaal adviseur Migratie)
- Lianne Giebels (secretariaat)

In de komende periode wordt de rol van de Provincie op dit thema verder uitgewerkt. Tot het einde van dit jaar zal de veiligheidsregio de regio nog ondersteuning bieden door de regionale spreiding van vluchtelingen en het verzamelen en delen van de regionale migratie-informatie.
Tijdens deze transitiefase wordt regionaal bekeken hoe dit thema goed kan worden ingebed in de reguliere processen. Migratie haakt graag aan op de ontwikkelingen binnen Wonen en Huisvesting. Daarom vindt op alle niveaus afstemming op beide thema's plaats en wordt gewerkt naar een integrale aanpak van opvang en huisvesting vergunninghouders met wonen, welzijn en zorg.

Afstemming over Migratie

Achter de schermen wordt veel gedaan om het thema migratie op de agenda te krijgen en te houden en voortgang te boeken op onze afspraken in het Regioplan. Hieronder een kleine greep uit de inspanningen en overleggen:

- In juli staat dit thema opnieuw op de agenda van het overleg van de gemeentesecretarissen.

- Burgemeester Kees van Rooij heeft op 9 juni de VNG-commissie Asiel en Migratie ontvangen in Meierijstad. Hierbij was ook Maarten Everling aanwezig. Van Rooij: "We hebben kunnen laten zien wat de waarde is van lokale regie op de opvang vluchtelingen. Na een vergadering in het bestuurscentrum heeft het VNG-gezelschap een aantal opvanglocaties, waaronder een locatie voor Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen, bezocht. Daarbij kwamen diverse onderwerpen aan de orde, zoals het belang van kleinschalige opvang in eigen beheer. Door korte lokale lijnen kunnen gemeenten snel en effectief handelen en fors (!) kosten besparen, zoals door een lokale bus in te zetten in plaats van dure dagelijkse taxiritten naar de IND of Ter Apel. En asielzoekers die meehelpen met de opbouw van een lokaal festival en daarmee het draagvlak onder inwoners vergroten. Of asielzoekers die direct aan de slag kunnen na het verkrijgen van hun BSN-nummer met behulp van lokale netwerken. Daarnaast is het belang van beeldvorming groot: in Meierijstad wordt de term asielzoeker nauwelijks gebruikt en wordt consequent gesproken over nieuwkomers.
  De VNG-commissie was erg positief over ons regionale plan en de mogelijkheden van onderlinge uitwisseling.

- Op 22 juni heeft een overleg van de **Portefeuillehouders Wonen** plaatsgevonden. Hierin heeft Marie-Louise van Schaijk als lid van de Regionale Regietafel een toelichting gegeven op het Regioplan en voortgang rondom de migratieopgaven. De portefeuillehouders hebben dezelfde uitdaging waar het gaat om huisvesting van migranten als het RRT. Tijdens het overleg is de mogelijkheid besproken om op elkaar aan te sluiten waar de thema's elkaar raken.

- Op 30 juni is een Regionale Scenariodag georganiseerd waarbij de projectleiders migratie van alle gemeenten en een afgevaardigde van de ambtelijke werkgroep POHO Wonen bijeen zijn gekomen. Omdat de afspraken die we in het Regioplan hebben opgenomen aangaande het realiseren van opvangplekken asiel en Oek en de huisvesting van vergunninghouders voor 2023 niet behaald worden via de huidige manier van werken en denken, hebben de projectleiders op deze dag ideeën uitgewisseld en uitgewerkt die kunnen leiden tot de realisatie van onze opgaven. Hierbij is niet alleen naar de opvang en de huisvesting gekeken, maar is ook de integratie, zorg en veiligheid meegenomen. In het tweede deel van de dag zijn hierbij ook Kees van Rooij en Marie-Louise van Schaijk (RRT); het COA, de Provincie, Vluchtelingenwerken het Ministerie van J&V aangesloten. De komende periode zal meer worden ingestoken op het uitvoeren van praktische vraagstukken waarbij stakeholders actief worden betrokken. Hierbij kunnen gemeenten aansluiten die hetzelfde vraagstuk hebben. Daarnaast wordt de van kennis en ervaring op onderwerpen (best practices) gestimuleerd zodat we meer van elkaar kunnen leren en doorontwikkelen en willen we de opgaven in de onderdelen Wonen, Migratie en Sociaal Domein integraler benaderen.

- Het onderwerp migratie en de wijze waarop de gemeenten invulling willen geven aan de opdrachten in het Regioplan is zowel tijdens het **AB** van 29 juni als tijdens de **burgemeestersbijeenkomst** op 3 juli uitgebreid aan de orde geweest. Hierbij is opnieuw commitment uitgesproken op de afspraken in het Regioplan.

- De Regionale Regietafel heeft op 5 juli vergaderd. De meer integrale benadering van migratie op andere thema's zoals Wonen en het Sociale Domein is hier uitgebreid aan de orde gekomen.

- Op 10 juli is de **Staatssecretaris Van der Burg** in de Provinciale Regietafel ontvangen. Hier is de voorzitter van de RRT ook bij aangesloten. Behalve het standpunt van de Staatssecretaris dat alle plannen voor dit jaar blijven doorlopen is ook aangegeven dat matching van statushouders en kansrijke asielzoekers (al dan niet regionaal) wordt gestimuleerd en dat landelijk meer zal worden gekeken naar de wensen en behoeften lokaal en wat dat betekent voor regelingen op het gebied van zorg, onderwijs en werk.

Dashboard

Het Dashboard Migratie geeft snel een visueel beeld over de voortgang van de opvang van vluchtelingen in de gemeenten en in de regio. Hierin zijn ook de afspraken in het Regioplan uitgebeeld. Momenteel wordt het Dashboard uitgebreid met een tabblad "huisvesting Vergunninghouders". Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met de Provincie en het COA. Deze is naar verwachting na de zomer klaar. In navolging van de opdracht van het Ministerie zal de Provincie nog dit jaar het beheer van het Dashboard overnemen.

Vervolg

De veiligheidsregio houdt de ontwikkelingen op dit thema nauwlettend in de gaten. Deze worden gedeeld zodat hierop regionaal en gemeentelijk kan worden ingespeeld. De volgende vergadering van het RRT is gepland op 14 september. Ten minste na dit overleg, of eerder wanneer er nieuwe ontwikkelingen te melden zijn over dit thema, volgt een nieuwsbrief met de nieuwste ontwikkelingen op regionaal en landelijk niveau.